

Isu Kaum
Rasuah 1MDB

Politik
Panas

DISINFORMASI

Bagaimana pula dengan...?

Kau pun sama!

Alih isu, Elak jawapan

Ad Hominem

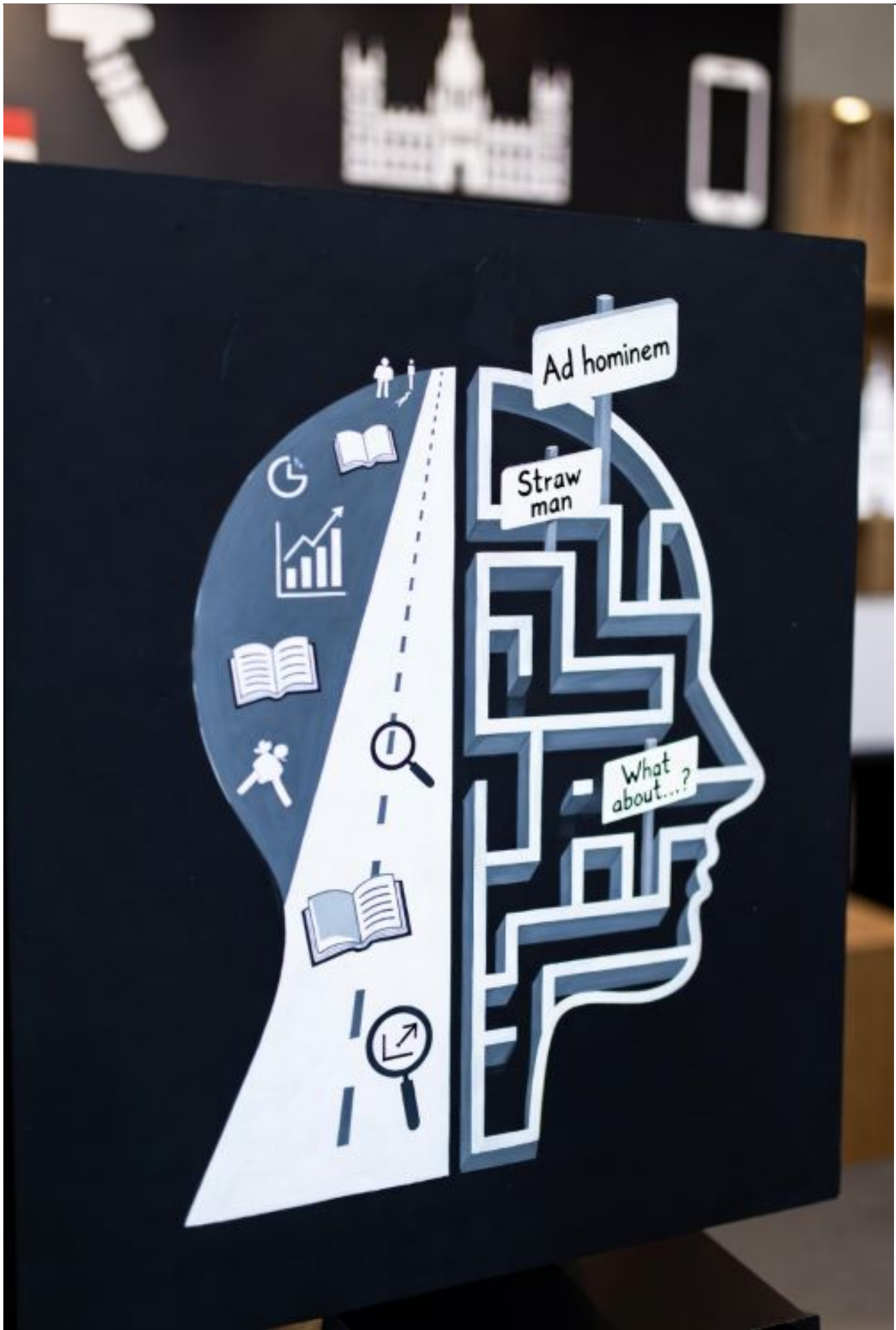
Generalisasi
melulu

Rayuan-Emosi

[Experts](#)

Polemik, Whataboutism dan Falasi Logik dalam Perdebatan Awam

19 February 2026

Polemik pada Era Media Sosial

Dalam era digital, perdebatan awam semakin kerap berubah menjadi polemik yang panas. Media sosial dan arena politik menjadi ruang pertarungan idea yang sarat emosi. Di Malaysia, isu seperti kaum, rasuah dan dasar luar negara sering mencetuskan perdebatan yang mudah memecahbelahkan masyarakat. Dalam suasana tegang ini, taktik seperti *whataboutism* muncul untuk mengalih perhatian daripada isu sebenar. Taktik ini sebenarnya satu bentuk falasi logik yang melemahkan kualiti hujah. Memahami hubungan antara polemik, *whataboutism* dan falasi logik penting untuk membina wacana yang lebih rasional dan berasaskan fakta.

Polemik merujuk kepada perdebatan sengit yang berpanjangan dan melibatkan emosi yang mendalam. Asal katanya daripada bahasa Yunani *polemikos* yang bermaksud berperang. Di Malaysia, polemik mudah tercetus daripada isu sensitif seperti kaum, agama dan politik. Skandal 1MDB misalnya mencetuskan polemik nasional yang berlarutan bertahun-tahun, melibatkan tuduhan rasuah dan penyalahgunaan kuasa yang dibahaskan di mahkamah dan ruang awam. Perdebatan ini merebak ke media sosial apabila orang ramai membincangkan soal keadilan institusi dan ketelusan pentadbiran.

Isu seperti hak bumiputera dan kedudukan Islam sebagai agama Persekutuan juga kerap menjadi polemik, khususnya apabila dikaitkan dengan tafsiran peruntukan Perlembagaan. Polemik tidak semestinya negatif. Ia boleh menjadi pemangkin perubahan apabila mengangkat isu yang lama dipendam. Namun, apabila emosi mengatasi fakta, polemik mudah membawa kepada polarisasi dan ketegangan sosial.

Polemik dan Disinformasi Digital

Polemik hari ini sering disertai gelombang maklumat salah dan disinformasi. Semasa Pilihan Raya Umum Ke-15, misalnya, media sosial dibanjiri kandungan sensasi, video dipetik di luar konteks dan grafik yang mengelirukan. Naratif emosional sering mengatasi perbincangan dasar yang lebih substantif. Ruang awam akhirnya dipenuhi reaksi, bukan analisis.

Perkembangan teknologi menjadikan manipulasi maklumat lebih mudah dan meyakinkan. Video boleh disunting, kenyataan boleh dipotong dan visual boleh direka untuk membina persepsi tertentu. Tanpa literasi media yang mencukupi, pengguna sukar membezakan antara fakta dan propaganda. Dalam keadaan ini, taktik retorik seperti *whataboutism* dan falasi logik lain menjadi lebih berkesan mempengaruhi pemikiran.

Apa Itu Whataboutism?

Whataboutism ialah taktik retorik yang mengalihkan perhatian daripada isu utama dengan membalas, “bagaimana pula dengan...?”. Istilah ini dikaitkan dengan era Perang Dingin apabila kritikan dijawab dengan menunjukkan kesalahan pihak lain tanpa menjawab isu asal.

Dalam perbahasan awam, *whataboutism* berlaku apabila seseorang mengelak untuk menjawab persoalan dengan membandingkan kes lain yang tidak menyelesaikan hujah utama. Contohnya, kritikan terhadap rasuah terkini dijawab dengan merujuk skandal lampau tanpa menjawab tuduhan yang sedang dibincangkan. Perbincangan tentang konflik antarabangsa pula dialihkan kepada kes lain yang berbeza konteks. Tumpuan beralih tetapi persoalan asal kekal tidak dijawab.

Whataboutism dalam Wacana Malaysia

Dalam perdebatan politik tempatan, *whataboutism* sering digunakan untuk menyerang lawan dengan mengungkit isu lama, isu kaum atau isu agama yang tidak berkait langsung dengan persoalan dasar. Kritikan terhadap satu kenyataan boleh berakhir dengan senarai kesalahan tokoh lain. Perbincangan

bertukar menjadi pertandingan menyalahkan bukan usaha memahami isu.

Dari sudut logik, taktik ini tidak menyelesaikan apa-apa. Dua kesalahan tidak saling membatalkan. Menunjukkan kesilapan pihak lain tidak membuktikan bahawa kritikan terhadap diri sendiri adalah salah. Whataboutism hanya memanjangkan pertikaian dan mengaburkan kebenaran.

Mengenali Falasi Logik

Falasi logik ialah kesilapan dalam penaaakulan yang menjadikan hujah lemah walaupun kedengaran meyakinkan. Whataboutism tergolong dalam falasi jenis *tu quoque* iaitu “kau pun sama”. Kesalahan atau kelemahan pihak yang mengkritik tidak semestinya menjadikan kritikan itu tidak benar.

Selain itu, falasi lain juga kerap muncul dalam wacana politik. Falasi *straw man* berlaku apabila hujah lawan diputar menjadi versi yang lebih lemah supaya mudah diserang. Kritikan terhadap dasar boleh digambarkan sebagai serangan terhadap agama atau bangsa tanpa asas yang kukuh. Falasi *ad hominem* pula menyerang peribadi seseorang, bukan idea yang dikemukakan.

Falasi dalam Politik dan Media Sosial

Dalam ucapan politik, falasi *appeal to emotion* sering digunakan untuk membangkitkan ketakutan dan kemarahan, terutama berkaitan isu kaum dan agama. Naratif seperti “hak kita terancam” kadangkala disampaikan tanpa data dan konteks menyeluruh. Emosi mengatasi analisis.

Dalam media sosial, falasi *hasty generalization* mudah berlaku apabila satu insiden dijadikan asas menilai keseluruhan kumpulan. Satu video tular boleh membawa kepada kesimpulan bahawa semua penyokong parti tertentu bersifat sama. Generalisasi seperti ini merosakkan demokrasi kerana ia menutup ruang perbincangan rasional.

Hubungan antara Tiga Fenomena

Polemik, whataboutism dan falasi logik saling menguatkan. Polemik mewujudkan suasana emosi yang tinggi. Dalam keadaan ini, falasi digunakan untuk mempertahankan kedudukan dan menyerang lawan. Whataboutism menjadi alat mudah untuk mengelak soalan sukar.

Dalam ruang digital Malaysia yang sudah pun terpolarisasi, akaun propaganda boleh memperbesar naratif berasaskan ketakutan dan prasangka. Isu penting seperti kos sara hidup, pendidikan dan kesihatan akhirnya tenggelam di sebalik perang persepsi. Kepercayaan terhadap institusi turut terhakis.

Peranan Literasi Media dan Pendidikan Logik

Keadaan ini boleh diperbaiki melalui literasi media dan pemahaman asas tentang logik. Apabila pengguna tahu mengenal falasi dan taktik manipulatif, mereka lebih berhati-hati menilai hujah, sama ada daripada ahli politik, mempengaruhi atau kenalan sendiri. Kajian menunjukkan latihan literasi media membantu golongan muda mengenal pasti berita palsu dan menilai sumber dengan lebih kritis.

Kesedaran tentang *whataboutism* dan falasi logik boleh menjadi langkah awal meningkatkan mutu wacana awam. Soalan mudah seperti “Adakah ini menjawab isu?” atau “Adakah ini menyerang peribadi?” sudah cukup untuk menapis banyak hujah yang lemah.

Menuntut Wacana Lebih Matang

Polemik boleh mendorong perubahan apabila ia mempersoalkan struktur kuasa dan menuntut keadilan. Namun, apabila dipenuhi whataboutism dan falasi logik, polemik menjadi racun yang

memecahbelahkan masyarakat. Dalam negara majmuk seperti Malaysia, menolak taktik manipulatif ini penting untuk membina wacana yang lebih matang.

Perdebatan awam sepatutnya bertujuan mencari penyelesaian bersama bukan sekadar kemenangan retorik. Dengan menekankan logik, fakta dan empati, ruang awam boleh kembali menjadi tempat perbincangan yang sihat dan bermakna.

Rujukan

Zainul, H., & Sukumaran, T. (2022). Maklumat palsu dan literasi media & informasi. Institute of Strategic & International Studies (ISIS) Malaysia. <https://www.isis.org.my/2022/05/12/maklumat-palsu-dan-literasi-media-...>

S. Ali, & N. S. Ismail. (2020). Literasi media dan cabaran berita palsu di Malaysia. Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication, 36(2), 12–28.

T. Edward Damer. (2013). *Attacking Faulty Reasoning* (7th ed.). Cengage Learning.

Oleh: AHMAD IBRAHIM

E-mel: ahmadbi@umpsa.edu.my

Penulis ialah Pensyarah, Pusat Sains Kemanusiaan (PSK), Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA).

Rencana ini merupakan pandangan peribadi penulis dan tidak menggambarkan pendirian rasmi Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA).

-
- 187 views

[View PDF](#)